

החברים של אבא

(סיכורה של חברות)

פעם צנחן תמיד צנחן

1987

לוחמי ומפקדי המערך המוצנח, משפחת
הצנחנים סדיר ומילואים. המאבק על
בטחונה של מדינת ישראל נמשך. במאבק
זה אבדנו את הטובים שבמפקדינו וחברנו,
הטובים שבלוחמים.

משפחות הנופלים שייכות כולן למשפחה
אחת גדולה, משפחת הצנחנים. משפחות
אלו הקריבו על מזבח בטחון ישראל את
היקר להן מכל אבות, בנים ואחים.

הקרן לטיפול במשפחות חילי הצנחנים,
אשר הוקמה על טהרת ההתנדבות, שמה
לעצמה כמטרה מרכזית לשמור על הקשר,
לטפח ולטפל כמיטב יכולתם בבני
משפחות הנופלים וזאת בשם המערך
המוצנח כולו.

מפעלה של הקרן מביא לידי ביטוי עליון
את אחוות הלוחמים וזאת בהתמדה
ולאורך זמן בשעות הקשות ובשעות
היפות. אני רואה בכס לוחמי המערך
המוצנח שותפים מלאים לפעילותה של
קרן הצנחנים, ואני משוכנע כי תעשו כל
מאמץ לחזק ולהגביר את כוחה ויכולתה
של הקרן ולאפשר לה להמשיך מסורת
נפלאה זאת.

בברכה

שמואל ארז תא"ל
קצצ"ר

בידיעון זה תמצאו את סיפורם של אלו המכונים "החברים של אבא" - חברי הקרן לטיפול במשפחות חללי הצנחנים - צנחנים בעבר, ובהווה, אשר את סיפורם נספר בעזרת ראיונות וסיפורים שליקטנו במשך זמן רב. אולם לפני כן מספר מילים על תולדות הקרן, המשימות והיעדים של החברים, ומי הם - חברי הקרן

לאחר מלחמת ששת הימים החלה התארגנות שמטרתה היתה לטפל וללוות את משפחות הנופלים. במשך הזמן הקימו אותם צנחני מילואים אגודה עותומנית שנקראה "קרן הצנחנים למען ילדי הנופלים".

לאחר מלחמת יום הכיפורים, בה נפלו צנחנים רבים גם מיחידה נוספת הקימו צנחני אותה יחידה גם הם אגודה עותומנית שנקראה היעודה לטיפול במשפחות חללי הצנחנים.

שתי האגודות הר"ל טיפלו כל אחת במשפחות החללים שלהן: מתנות ימי הולדת, ביקורים, קשר אישי, ושותפות בשמחות ובצער. הפעילויות הגדולות, קיטנות וטיולים, קוימו ביחד.

במשך השנים קהו ההבדלים בין שני הגופים ושיתוף הפעולה היה כה הדוק עד שכאשר חוקק בארץ חוק העמותות שבא להחליף את חוק האגודות הוחלט על איחוד הכוחות והמשאבים. שתי האגודות

התפרקו ונכסיהן אוחדו לעמותה חדשה הנקראת "הקרן לטיפול במשפחות חללי הצנחנים". הרעיון מאחורי האיחוד הוא שכל כן ובת של צנחן, שנפל, יזכו לאותה תשומת לב ולקשר שווה הן בקשר האישי השוטף והן במפעלים הגדולים.

במסגרת הפעילות השוטפת אנו מבקרים ושומרים על קשר עם המשפחות, מופיעים במסיבות יום הולדת ובחגיגות בר מצוה ומעניקים מתנה מ"החברים של אבא". בקרוב אנו עומדים להוציא מהדורה נוספת מורתבת ומעודכנת של "דפי זהב" למשפחת הנופלים, ואשר בו ירוכזו בעלי מקצוע בכל התחומים, מקרב יחידות הצנחנים, אשר יתנו שרות מחל ומועדף לאלמנות שתיפננה.

חברי הקרן הם צנחנים בעבר ובהווה, נציגי היחידות השונות, אשר פועלים בהתנדבות כמשך כל ימות השנה, ומהווים כתובת ומשענת קבועה לכל משפחה שכולה.

פעולות אלו עולות כסף רב, ובימים אלה אין לנו על מי להישען פרט ליחידות המערך המוצנח. אני קורא בזה לכל מי שהוא צנחן בעבר ובהווה, להרים תרומה צנועה אבל קבועה, בהוראות קבע ובכך לשחדר את חברי הקרן מהצורך בפעילות של איסוף כספים ונוכל לדרכו מאמצים לטיפול יעיל יותר במשפחות עצמן.

נעמי סמסון קבוץ מזרע. אלמנת המרדמים
בבקעה 69.

בחורות שקורה להן אסון כזה זקוקות לקשר חם אישי בצורה חזקה ומיידית מצד החברים של הבעל הזאת אף יותר מהמפעלים הגדולים. היו לי משברים ושעות קשות אבל החום שזרם מכילם היה לי חזק שזה עזר ומאז אני שם. זאת תופעה שיכולה להיות רק בישראל ורק בצנחנים - אנשים שלא הכרתי, ונקשרתי אליהם מאז. תמיד הרגשתי שבהתנהגותי בהתגברותי אני נותנת כוח לעוד בחורות שמקורב נפגעו ובנוסף לבחורים שמאז עברו עוד שתי מלחמות ועוד ועוד חברים שלהם נפלו... היכולת שלי ושכמותי לתפקד גם אחרי מות הבעל נותנת לבחורים את הכוח והשקט לגבי משפחותיהם. זה מה שמוליך אותי עד היום אני גאה להיות שייכת לגוף זה, אני שואבת ממנו כוח, הוא מקרין אהבה וחום.

תמרה סדן מקבוץ מזרע, אלמנת יום הכיפורים.

בשנים הראשונות ישבנו ביחד ובכינו ראיתי כחשוב את שמירת הקשר עם בחורים שהכירו את צבה. זה היה חשוב לי ולילדים. אני יודעת שאם מתעוררת בעיה (למשל גיוס בנים לצבא) יש למי לפנות, תמיד מחכה יד מושטת, נכונה והעזרה היא ממשית. יש גב תומך זהו חלק מהקשר שנשמר כל השנים.

הדסה שמיר ממוזכרת בתיה. אלמנת תאונת אימונים לפני 10 שנים. מנהלת ב"ס ממלכתי זחתי ברחובות.

ההבדל ביני לבין האלמנות האחרות, שאני לא אלמנת מלחמה, אני לא שייכת לשום קבוצה. לאחר כל מלחמה באה קבוצה של בחורות ביחד. מסיבה זו היה לי בהתחלה די קשה, הרגשתי זרות, אי שייכות, הכרתי מעט אנשים וגם ילדי הרגישו כך. הייתי מאוד רוצה לראות את אנשי (החסיבה של בעלי) בפעילות. אבל נראה לי חשוב ביותר שיוצר קשר אישי. חיוני שכל אלמנה תדע שיש לה כתובת קבועה של מלווה ושגם

נאוה דגב אלמנת ששת הימים. גרה במושב לכיש. מנהלת ב"ס בקרית גת.

התחלתי לבוא מהתחלה - אני ושני ילדי סמס באדיקות, כמו דתיה. היינו מחכים בקוצר רוח להודעות - מטיוול לטיוול, לא היה חשוב לנו איפה תמיד באנו.

לגבי - זה היה במשך שנים הפינוק היחיד. לגבי הילדים זה היה ניף וחום והכל... הם ויתרו במשך שנים על פעולות מקומיות של תנועת המושבים כדי לצאת לטיולים של הצנחנים. הנענו למקומות שבשום מסגרת אחרת בארץ לא הייתי מגיעה. בזכות הקרן טיילתי 3 פעמים בשנה כמו מלכה - כל המערכת האדירה בנויה כדי לפנק אותך כדי שתרגישי יותר טוב ונוח.

עדנה קורן אלמנת ששת הימים. עובדת סוציאלית בבית חולים הכרמל בחיפה. משתתפת בפעילות בקביעות 14 שנה.

בחברה רגילה אנחנו תמיד עומדות על המשמר - לא עם כל אחד ניתן לדבר על הכאב שיש. פה היה תמיד מאגר של אנשים שנתן לגיטימיות לדבר על הכל.

המפגש עם גברים שהם משענת אמיתית. לא מתוך רחמים, את לא חריגה שבוחנים כיצד את מתמודדת, הם פשוט איתנו עם כל אחת. זה אמיתי וחם.

בקבוץ חונכתי שאני שווה ולא צריכה לבקש עזרה ולכן היה לי קשה קשה. כדועבד כשאני נזכרת בימים אלו ברור לי שישנם אנשים ב"קרן" שבלי מלחמתם בעדי לא הייתי יכולה לעזוב את הקיבוץ. היום זאת כאילו משפחה שגדלתי בה, אילו שנים שנתנו לי חיים ואהבה, ומלבד התורה שאמרתי תמיד בלב אני מודה היום לכולם. נראה לי שתופעה כזו אין בשום מקום בעולם זה משהו חד פעמי יחיד שחוזר 3 פעמים בשנה.

טיולים בירושלים קיץ 84

**יעל בן שמואל מירושלים. מורה בתיכון.
אלמנת השב"כ מאסון צור הראשון.**

הגעתי בפעם הראשונה לעין גדי לפני 3 שנים וחזרתי המומה, במשך חודש התקשתי לבטא את הרגשתי. זאת ארץ ישראל אחרת. אני כל פעם נפעמת מחדש, איד הם מתמידים בפעילות, איזו מחויבות פנימית מניעה אותם. הכל בהתנדבות ההכנות והאהבה המלווים את המפגשים המחשבתיים איך לעשות טוב לילדים. אני דואה חיבה לפרסם זאת בכל המעריך המוצנח כדי שכל צנחן ידע מה אנשי החיל עושים למען משפחות הנופלים.

אני זוכרת חוויה ראשונית קשה: כשבאנו לטיול הראשון ישבנו אני וילדי, לבתע הגיעו 12 אוטובוסים, מהם ירדה מסה כבירה של אמהות וילדים. אני הייתי המומה והילדים שאלו: "מה לכל אלה אין אבא" ואני עניתי זה רק יתומי הצנחנים, ויש עוד חילות רבים...

שולי עוזרי מירושלים, אלמנת של"ג.

הגעתי לקייטנה שנה לאחר מלחמת של"ג, מיד לאחר לידה, עם שני תינוקות - עמוסה בכאבים - הייתי בהלם - המפגש הראשוני היה קשה ביותר. אני לוקחת מהמפגשים רק מה שאני אורבת - את הטיולים, מה שאינני יכולה - אינני לוקחת. יש להצמיד מלווה בפעמים הראשונות כדי לרכך את המפגש עם המערכת שקיימת, ועל מנת להסביר ולהנחות בזהירות.

אשת המלווה תכנס לתמונה. היום אני מרגישה שזאת המסגרת הנעימה ביותר בשבילי מכל הבחינות, אני חשה בטחון בזכות ולא כתוספת לטיול אחר. כמעט שאינני מטיילת במסגרות אחרות. אני מרגישה רצויה, מקבלת תשומת לב ויחס חם.

צילה הלוי מירושלים. אלמנת יום הכיפורים.

יה נותן לי אפשרות לטייל. אין לי שום צורה או גוף לטייל איתו ואני אורבת טיולים. רציתי לציין שבפעולות בולטת העובדה שאין הבדל בין אלמנה לאלמנה: אילו של תאונות, מחלות, או מלחמות, כולן יחד נקלטו וכולם עושים מאמץ למען משהו משותף.

**אסתר חורש מושב גיאה. אלמנת השב"כ
אסון צור 82**

אומצתי ע"י קרן הצנחנים לפני שנתיים. ליוו אותנו חברים של בעלי, לי היה קשה לקבל את ההסתפחות באתי מיחידה אחרת, בעלי היה בקבע, הרגשתי זרות וחוסר שייכות בתוך "משפחת הצנחנים". במשך הזמן ראיתי את העבודה של האנשים בשטח ובעקד אלה שעבדו עם הבן שלי והכל קיבל טעם אחר... הפעילות הספונטנית - ניתנת לי מהצנחנים. הם שבאים לביקורים ומשתתפים בשמחות המשפחה למרות שלא הכירו את בעלי.

החברים של אבא מספרים

זאב ברגמן - פסיכולוג.

השתתף בסדנאות בזמן הקיטנה.

אני זוכר אירוע אישי: בטיול לאילת לפני 3 שנים, הקבוצה שלי היתה קשה מבחינה התנהגותית היו התפרצויות כלפי כל מי שרצה לעזור, המדריכים התקשו להתקרב אליהם. ואז בוקר אחד הילדים הכריזו מרד: "לא יוצאים לטיול", החלטתי לשוחח איתם. אני זוכר שיחה עם אחד הילדים "אני לא צריך אותך, את אבא שלי אתה לא תחזיר לי". הדברים נאמרו ישירות ובוטות אבל אז נשבר הקרח, הפשירו היחסים ונוצר ביננו יחס עמוק. רובם ידעו שהם רשאים לדבר על מצוקותיהם וכאביהם. ילד שהכרתי בקיטנה הגיע אלי לביה"ס היתה לו בעיה הסתגלותית ולימודית קשה ביותר, יכולתי לתרום לו בשיחות עם המורים ועזרה ממשית מעבר למפגשים הרשמיים. הוא גמר עם תעודת בגרות. היה זה מעין נצחון קטן בשבילי.

דמי בן-חורין. חקלאי ממושב חצבה

שבערבה. חייל בצנחנים. בפעילות - מדריך מלווה א"י.

הייתי הגבר הראשון שהצטרף לצוות הגן ובדיעבד מסתבר שזה היה נסיון טוב שספק את החשק של הילדים בגבר. בין המפעלים יש מספר משפחות שאני מלווה, מבקר אותן ושומע על בעיות שנוצרות עם הילדים, עם הורי הבעל, או בעיות טכניות בבית. אני עוזר להן דרך אנשי "הקרן" זאת עמותה עם פוטנציאל אנושי מקצועי שיכול לפתור בעיות כמעט בכל תחום: רפואה, משפט, צבא, בניית בית, בעיות בתחום המוניציפלי וכו'...

פסח ישראל מבית אלמא - בקיבוץ אקונוס. סמח"ט מילואים. בפעילות - אחראי מטבח.

סוד ההצלחה בפעילות הקרן טמון בעובדה שכל אחד ואחד מתעסק בשטח שבו הוא מיומן וטוב. כל אחד מהחברים משתדל שבשטח שלו יעשו הדברים על הצד הטוב ביותר. כמשך השנים שאני פעיל בקרן גיליתי שאני מקבל יותר משאני נותן. אני חוזר הביתה מלא. נראה לי שקיומה של מערכת כזו מותנה בכך שמניעים אותה אנשים מסוג של תופעת טבע - אנשים מיוחדים. אחרת קשה להבין כיצד ענק כזה קם ועומד נמשך שנים כה רבות...!

* ברגע שנכנסתי לאוירה של הקיטנה הרגשתי כמו בבית, זאת אווירה ל"כ מקבלת. היה לי טוב במיוחד מאחר וידעתי שכל האנשים שטורחים ומתיגעים מסביב פועלים בהתנדבות.

עוזי צפלין. מהחברה להגנת הטבע

מירושלים. קצין בצנחנים.

בקן - מדריך טיולים של האמהות.

הצטרפתי לפעילות כמדריך טיולים אחרי יום הכיפורים ומאז אני בא בקביעות. הכרתי חלק גדול מהצנחנים שנפלו ואני רואה בפעילות שליחות. אני מתפנה לפעולות הקרן מכל דבר אחר - זאת תרומה לאלה שנסארו אחרי הנופלים זה תורם לי להיות בתוך... ישנן בחורות שבלעדינו לא היו יוצאות כלל לטיולים ואיתנו הן נקשרות לאדמה שבגללה מתו יקיריהן. הבעלים נפלו על אהבת א"י והמעגל נסגר כשאנו הולכים עם הילדים והאמהות באותו כיוון... אני זוכר חויה מיוחדת:

אורי ארבל היה מ"כ שלי בסדיר ולא נפגשנו לאחר הצבא. אחרי יום כיפור, בטיול הקרן זיהיתי את איתמר בנו לפיו...

יהכי שגיב - מנהל ב"ס אורט בהרצליה

קצין בצנחנים. בקן - מדריך כיתות ט'

במלחמת יום כיפור נפלו בפלוגתי 13 חיילים והיתה הרגשה שמוכרחים לעשות למען משפחותיהם... הרגשנו חוב מצפוני על שהם נפלו ואנחנו לא...!

אני גאה לומר שאני נתתי את שם המושג: "חברים של אבא" כל פעילות מונעת מקשרים הדוקים של ה"יחד הצנחני".

בפעילות אני מדריך את כיתות ט', אני מלווה אותם כבר 5 שנים ואהיה איתם עד להתניסותם אלו ילדים של חברים שלי שאינם, ואם קיימת איזו פעילות למענם - אני בתוך.

מרגש אותי לפעול יחד עם א"י טובה ויפה, זה תורם לי אלו חברים שמקדישים שעות וימים מזמנם - לאורך שנים - זהו נוף התנדבותי טהור הפועל בצנעה זאת ההתנדבות לשמה - אני גאה להיות שייך ונתרם מעצם פעילותי.

תמונות מספרות

הילדים — במרכז תשומת הלב והאהבה

החברים של אבא מספרים

מסע אופניים, סנפלינג, סדרת ים, סמינר ציוני, יכטות וכו'... לדעתי האחראי על הקבוצה לוקח זאת כמשימת חיים. אני שומר על קשר בין המפגשים וכבר פעמיים אירחתי את הקבוצה לסופי שבוע בקיבוץ. * אני היום בן 33 הצעיר ביותר בין חברי הקרן - אני מצפה לראות צעירים נוספים המצטרפים לפעילות, זהו אתגר ציוני שמעניק סיפוק לכל מי שמחפש אותו.

שולה, נהנת באגד חיפה. במפעלי הצנחנים נהנת.

הרומן של משפחתי עם הצנחנים התחיל לפני 11 שנים. חיפשו באגד נהגים בהתנדבות, נדבתי בחידק וסחפתי איתי את בעלי שמלווה את קבוצת י - י"א ואת בני שמלווה את קבוצת ר"ז, ואיך אפשר לא להסחף? במשך 11 שנים אלו, לא הפסדנו שום טיול. בני שמר את ה"רגילות" שלו בצבא לפעילות הזו. השנה חזר מטיול באוסטרליה כדי להגיע לטיול פסח ולהיות עם הילדים. אני עובדת רק עם הילדים - אני אוהבת אותם ומרגישה כמה הם קשורים אלי - כשאני מגיעה והם קופצים עלי - זה שווה הכל. באגד לא מבינים מה זה - חושבים שהשתגעתי - להתנדב 12 ימים בשנה במשך 11 שנים, לנהגים יש בטיולים אחדיות גדולה וכולנו עושים זאת עם כל הלב. "בקרן" יודעים שאותנו רק צריך לבקש והמשפחה נענית. זהו מפעל יחודי ואעשה זאת כל עוד אוכל...

עביקי נור. עיקר חודו איחוד. מח"ט בצנחנים. בפעילות - מלווה בחורות.

התחלתי בפעילות אינטנסיבית בקרן בהיותי מח"ט. ראיתי בענני חשיבות דווקא מבחינה מורלית של רוח היחידה ומוסר היחידה. החינוך שלנו כולל שלא עוזבים פצוע בשטח - ולא עוזבים משפחה שכולה. * נראה לי כחשוב שדוקא המפקדים במילואים יעבדו כאן בשטח עם הילדים והאלמנות, שיהיו שותפים מלאים ולא אלה שנותנים את הטון. * נראה לי כחשוב למצוא דרך לקרב יותר את יחידות המילואים, המפעל החשוב למשפחות הנופלים אבל לא פחות חשוב ליחידות.

חיים שפירא. נהג אגד מכפר סבא. חייל בצנחנים. בקיטנות - נהג + עוזר מטבח.

משנת 1973 אני במערך המוצנח ועד מלחמת של"ג כאשר נפלו חברים שלי - לא ידעתי על כל הפעילות הנפלאה הזו. אחרי של"ג כשהשתחררנו - שאלו מי מוכן לתרום כסף לקרן. החלטתי להתעניין מה זה ומאז אני כאן. בשל"ג נפלו 12 חברים שלי על ידי, כולם השאירו נשים צעירות עם תינוקות קטנים או בהריון, כאן אני מנסה לתת להם את מה שחסר. אצלנו אומרים שאם למות אז רק בצנחנים - זאת משפחה ממשית - חמה ותומכת. אני מהרהר לעצמי לא פעם שאם יקרה לי משהו - משפחתי לא נשארת לבד - זה משהו!... אני לוקח לשם כך את חופשתי השנתית, גייסתי גם שני אנשים נוספים מהמחזור שלי, וכל מי שנכנס כבר לא מוותר...

אורי אבני. חבר קבוץ כמו כלום. בצנחנים מג"ד. בפעילות - מלווה אמהות, מארגן וכו'...

המפעלים הגדולים שמתקיימים 3 פעמים בשנה הם אדירים, אולם אינם השיא. לדעתי חשוב יותר הקשר האישי עם המשפחות. אני מקיים קשר חזק עם אחדות, משתתף באירועים משפחתיים מבקר אצלן וגם אצל הורי הבעל. לאלמנה - הדברים נראים לעיתים בפורפורציה אחרת וכשהן מתנגשות בבורקרטיה הקיבוצית - אותה אני מכיר, אני יכול להגיש להן עזרה ממשית.

אילון צונץ משדה אליהו. מורה לספורט. מפקד פלוגה בצנחנים. בפעילות אחראי על קבוצת י"א.

עם הקבוצה שלי אני צומח כבר מכתה ד' - היום הם ב"א. הקשר ביננו חזק ביותר ולזה אני קורא הציונות הפרטית שלי - בסוף כל פעילות אני מקיים שיחת סיכום של המדריכים - הילדים ובה מעלים הצעות שנלקחות כאפשרויות לפעם הבאה. בחנוכה ובפסח - מרבים בטיולים. בקיטנת הקיץ עושים דברים מיוחדים:

תמונות מספרות

בין שלגי החרמון – ובמדבר

החברים של אבא מספרים

מימי עתידה - עין יתב.

סמל בצנחנים. בפעילות - מדריך כמות ט'.

נוצרו ביננו יחסים טובים ואני שמח לראותו משתלב בצבא (יח' מחשב).
* יש לי הרגשה שזאת המשפחה שלנו ושיזה הדבר החשוב ביותר שאני עושה בחברה הישראלית. אני גם תורם נסף כל שנה. אני נהנה מעצם העשייה...

אמיד קרן - גבעתיים מאוחד.

מל"ד בצנחנים. אחראי בחורות בקיטנה.

התחלתי את פעילותי דרך קשרים אישיים עם משפחות החללים - בששת הימים. ביום כיפור נפלו בגדוד הסיור של 40 חללים מאז הצטרפנו לפעילות הקרן. אני שומר על קשר תמידי עם המשפחות בין הפעילויות הגדולות. קרן הצנחנים אינה מפעל להמונים במידה ויצטרפו חדשים הם יהיו מעטים, חברי הקרן הם אנשים שצמחו בתקופת אובדן גדול של חברים. זהו הגורם והמניע למפעל אדור זה, ואין שום כוח בעולם שיפיל מפעל זה.

הצטרפתי אחרי מלחמת יום כיפור. אני עובד שנים עם הילדים. הקבוצה שעבדתי איתה במשך שנים התגייסה לצבא וקיבלתי קבוצה חדשה. אני בא בגלל הילדים. חשובה להם ההמשכיות והקביעות, אסור להחליף את המדריכים. הרבה ילדים באים לבקר אותי במושב. גם חיילים שהדרכת באים. נוצר ביננו קשר עמוק שלא ניתן לנתק אותו.

* אירוע מיוחד: היה לי ילד שחלה בשיתוק והתקשה בהליכה, הוא לא ויתר ורצה לצאת לטיולים. בגיל צעיר לקחתי אותו על הכתפיים וככה טיילנו. בגיל יחד מאוחר הוא השתדל ללכת אבל רוב הזמן הייתי צריך לסחוב אותו על הכתפיים. היום כשאני מסתכל אחורנית קשה לי להאמין באילו מקומות היינו. עלינו וירדנו בכל ארץ ישראל כשהוא על כתפי. אני לא מבין איך עשיתי זאת מבחינה פיזית -

אורחים מצה"ל. באחת ממסיבות הסיום

מיומנו של מארגן

הצוות המתכנן והמבצע מסיים בקדחת את ההכנות האחרונות, הכל חייב להיות מושלם. שולחנות הרשמה עמוסי פרחים לעייפה, בצד - בזאר לממכר חולצות ומכנסיים, צוות המטבח עובד בקדחת, נעשית בדיקת מגורים אחרונה ומסתבר כי אין מספיק חדרים, אך אסא טוען כי הכל יסתדר ואין מה לדאוג.

בצד אחר מתמקם לו יורם ומאמן את ידיו בתנועות של טפירת כסף. בחלל האויר איזה מן שקט מוזר, עד אשר לפתע מאן שהוא שואל איפוא מתי? ובאחת ניתנת התשובה - מתי אחר ובשל כך השקט נערכים תיאומים אחרונים - מגורי מלווים, מסלולים, משיכת מזון לילדים, רפואה, תכנית הערב הראשון - העסק דופק, אוטובוס ראשון מגיע גם שני ושלישי קריאות שמחה, חיבוקים, נשיקות, החלפת רשמים, פריקת ציוד והרשמה.

בתצלום מעל, ניתן היה לראות חבורה אחת גדולה המחולקת למערכת פגישות קטנות, וכל הזמן מתקיימת נדידה והחלופה המלוות בקריאות של שמחה ואהבה. איני יודע באם קיימת עוד באיזה שהוא מקום חבורה מופלאה כל כך שבעצם צמחה מן השכול והיתמות. קצת בעיות בעת חלוקת החדרים, הבנות כאן שומרות אמונים אשה לרעותה ר'פקיד הקבלה חייב להיות אשף, להכיר את מערכת היחסים, גילים, חברויות, ומעל לכל חייב הוא להיות נוחן בסבלנות.

ההמולה תופסת כיוון, התמקמות בחדרים, החלפת בגדים, אוכל, פרידה מהילדים הגדולים היוצאים למקום שלהם. צוות הפעוטים המיומן היטב מכינים את ביתן "האמהות-גנים" לקראת קליטה, משחקים, צעצועים, הכל מוכן.

שעה 14.00 כולן מתאספות ברחבת האוטובוסים ואיתן המלווים, החלפת החיות לא רק שאינה פוסקת היא אף

מתעצמת משהו, לפתע משתרר שקט! עוזי צ'פלין מגיע והוא כולו עמוס חבלים לעייפה. האמהות מסתערות עליו באימה מהולה באהבה מופגנת, ושאלות ניתכות מכל עבר מה קורה כאן? "סנפלינג"? מה אנחנו סידרת מטכ"ל? עוזי מרגיע את כולם ומסביר בניחותא, בנות אנחנו בסה"כ נעשה אחרי הצהריים את קניון בית הכרם משהו קליל של שעתיים הליכה, מתאים לכולן נא להרגע, החבלים הם רק לסיוע במקומות מסויימים. אין בעיות, הקומנדו עולה לאוטובוסים וזוים לדרך.

המתקן הנייד הקרוי אוטובוס כבר מזמן ידוע במערכת שלנו כמתקן ליצירת קשרים והכדויות, היגך רואה ושומע בליל של קולות ותנועות ידיים המנסות לדחוס מקסימום ארועים שחלפו מאז המפגש האחרון, פרויקה עם המקטרת הניצחית בפיו מנווט את האוטובוס בנוסיעה חלקה ובטוחה לשביל היציאה אל קניון בית הכרם.

יורדים מהאוטובוס וממש ברגע האחרון כמה בנות מסיבות של בריאות, עצלות, סטלבט, וסתם חוסר חשק, מחליטות לחסות בתוכו של האוטובוס בהשגחתו המסורה של פרויקה. יוצאים לדרך וכבר בתחילה ברור כי המסלול אינו קל, מדלגים על סלעים מחליקים על ג' הישבן, יורדים ונתמכים בשיחים וסתם חברים וכל העצמות אומרות שירה.

מגיעים אל ספק מדרגה ספק מצוק וכאן נמתחים החבלים ומתחיל שלב הגלישה בעזרתם, אמהות ויש בניהן גם סבתות, שרק לפני שעה חיו בצביליצייה, התאפרו לקראת המפגש, התיפו וציפורניהן המשוכות בלכה נאחזות בחבל כבפתיל החיים. יש כאלו המודיעות קבל עם וואדי, אנחנו את זה לא עושות אלא נשארות פשוט כאן, ולעומתן אחרות ממשיכות ממש עד לשלב האחזיה בחבל, לספר לחברתן איזה אירוע, כנראה מעניין, מגיעות, אל התבל אוחזות בו, גולשות במן סתמיות כזו מזלזלת ומיד ממשיכות באותו הסיפור כאילו זה עתה ירדו במדרגות הנעות בכליבו שלום.

הגברים תופסים פוזה מצ'ואיסטית ומרשיים בנדיבות ראויה לציון, לבנות

תמונות מספרות

הנולשים לחיק הטבע

החברים של אבא מספרים

השכבת ילדים, התייפות, מנוחה קלה ואח"כ מתאספים כולם במועדון לשתות כוס קפה, ומשם לאוטובוסים. נוסעים ומגיעים למן מתבן ענק הממוקם בתחת דלק בצידו של כביש עכו חיפה ואת כולם מקבלים דרור, מלי ונחקה, שולחנות ערוכים עמוסים כל טוב, ואל הבימה עולה זמר ומתחיל את שירתו של להקה, ושירה אדירה בוקעת אל תוך הליל.

השעה 00.10 - העסק מתחיל לשקוע, אוטובוס ראשון יוצא אל המגורים ומיד לאחריו השני. אנחנו חוזרים אל המועדון, שוב קפה, ביסקויטים והרבה שיחות רעות, יושבים ומספרים והחבורה את אט מצטמצמת. קבוצה קטנה של מאחרים בנשף מנסה לשווא להפיג בנחלי קפה שחור וחזק את קורי השינה, שקט משתלט על מוסד עברון יש זמן ל-3 שעות שינה בערך. יום ראשון לטיול פסח 86 מאחורינו.

בוועז נורקין.

להאחז בהם, להשען עליהם, שולחים קריאות עידוד ממש צוות לעניין. ממשיכים, הולכים, מדלגים וגולשים, עוזי נעצר ליד איזה פרח מזרחים תיכוני מצוי, ומתעקש להסביר דווקא את מנגנון הרבייה שלו, ומיד מכל עבר הליצנים שבחבורה עושים השלכות לגבי מנגנון דומה של בעלי חיים אחר שאנו מכירים והאת תוך כדי גלי צחוק ההולכים ומהדהדים בין מצוקי הקניון. חוזרים לאוטובוס מויעים קרועי מכנסיים פה ושם מציעות קלות, אך כולם מבושמים מן הטבע הפורץ אל תוך מוחך המאובק באלפי גוונים וריחות.

ארוחת ערב, הטיול עשה את שלו, הבנות המלווים והילדים אוכלים בתיאבון, הצוות המופלא של המטבח עומד כמו איזה "אידישה מאמא" וצופה בזלילה בהנאה גלויה.

סתי שולח בתדירות גבוהה הודעות אל תוך חלל חדר האוכל. חזרה לחברים,

לאורך אמות המים לירושלים

החברים של אבא מספרים

מתי עצמון סיר'ר הקרן
ער"ד מירושלים סא"ל (מיל.)

אני חבר הקרן מאז הקמתה בשנת 1973...

מי שלא אוהב זאת לא יכול לעסוק בפעילות חשובה זו, זה לא פשוט, אתה צריך להפסיק את עבודתך למחות 15 ימים בשנה כל שנה שני טיולים ומחנה קיץ אחד. ולא די בזה אתה עוסק בראשונות ראשונה בליווי של המשפחות...

זו עבודה של צוות גדול של איכפתיקים...

אנו מקבלים מבחוץ הן סיוע כספי והן סיוע אחר. לדוגמא — לאחרונה היה מצבנו הכספי בשפל ואז איציק מרדכי נרתם וגייס לנו, מתורמים שונים סכום גדול מאוד.

אמת ישנה תחלופה בקרב חברי הוועדה. ישנם עתה בקרן רק קומץ חברים אשר החלו בצעדיה הראשונים. אנו הותיקים גאים שהקרן "קלטה" לשרותיה חברים חדשים, בעיקר צעירים אשר תורמים מכל יכולתם לפעילויות של הקרן.

אחד הדברים המעניינים ביותר בקרן היא העובדה כי אין זה משנה מה דרגתו או תפקידו של חבר קרן בצ.ה.ל. יתכן מאד שמפקד טיול או קייטנה הוא בדרגת סמל ובאותו אירוע הוא נותן הוראות לקצינים בכירים. המאחד את כולנו הוא הרצון לסייע בידי משפחות החללים.

אמת יש לנו בעיה עם מתנדבים. לפעמים אנו מוגעים באנשים טובים בלא כוונה. רבים רוצים להתנדב לפעילויות אך לא תמיד הדבר מסתדר.

אני רוצה לבקש מאותם אנשים נחמדים שלא ישיבו פנינו רוקם כאשר נבקש את עזרתם, בעתיד.

אנו נעזרים רבות בצבא ובקשויים שלנו עם חברינו בצבא. אולם עדיין מדובר בעמותה אזרחית, רשומה כדין ולה רואה חשבון המבקר אותה ואת חשבונותיה.

אנו הראשונים שהחלנו בפעילויות למען משפחות החללים. אנו שמחים שיחידות אחרות למדו מאתנו ואנו מסייעים להם ליסד עמותות מסוג זה ולתפעילן.

הקושי הגדול שלנו הוא בהחלטה שקבלנו שלא ליתן פרסום פומבי לפעילותינו, החלטה זו נתקבלה לפי בקשת הבחורות המטופלות בקרן ואנו כבדנו בקשתם.

יש לי בקרן רק משאלה אחת והיא — פחות משפחות לטפל בהם.

אימוני סנמלינג (גלישה צוקים) בגיא בן הינוס

בני משפחות החברים

**דוחלה - אשתו של שרול, י"רד הקרן.
מנהלת מוסד של אק"ם באשקלון.**

הפסקתי לאחר זמן. באיזה שהוא מקום היתה לי תחושה שזה מפריע לאלמנות, הוא היה צריך להקדיש תשומת לב גם לי, הרגשתי את עצמי לא במקום. רוב נשות הפעילים יצאו מהפעילות וזה יותר טוב. הבת שלנו בת 10 התחילה לבוא בשנים האחרונות. היא מודעת לנושא של הילדים ומספרת עליהם הרבה בבית. אני מדברת איתה אחרי כל מפגש שלהם.

**דורית - אשתו של גבי מדינה, חבר בקרן.
מנהלת חשבונות.**

אני מרגישה גאוה וערכיות לפעילות. אף פעם לא הצטרפתי, זאת קבוצת פעילים די סגורה וקשה לחדור אליה. הבן לא הולך, הבת כן, היא מודעת לרגישות של הנושא יש לנו קשר עם משפחות אחדות ועל קיימו אני שומרת ופעילה. הפעילות בקרן דורשת ויתור מצד המשפחה. לדוגמא: גבי הבטיח השנה לבן טיול בד מצווה לח"ל, ובסוף הוא לא יוצא איתו כי הוא מארגן את הקיטנה השנה, ואנחנו נוסעים לבד.

אני לא שותפה פיזית בפעילות הקרן אולם רואה בה עבודת קודש. כל רגע פנוי ששרול הולך אני שותקת, אני מרגישה שלפעמים זה קודם לבית. חיתנו את הבת וכל ההכנות לחתונה נפלו עלי מאחר ושרול היה בטיול של הצנחנים. שרול הוא עצמאי והעסק טובל מהעדויותיו המרובות. הקרן היא מעל לכל דבר - עדיפות ראשונה.

* כשהיו הילדים צעירים הם לא הבינו מדוע כל השנים כשהיה להם חופש - אבא יוצא לטייל עם ילדים אחרים...

אסתר - אשתו של אדם, חבר בקרן.

אדם בקרן 10 שנים - משתתף קבוע. נערך מהבית בלי סוף מלבד ובנוסף לעבודה. בהתחלה הפריע לי מאוד שבחופשות הוא מבלה עם נשים אחרות. חשתי שזה על חשבוני ואז הצטרפתי לפעילות. הייתי לוקחת חופש מהעבודה והיינו יוצאים יחד. אדם עבד במטבח ואני בחד"א, אולם

נחוח הארץ ויופיה

תמונות מספרות

אהבת הארץ בטיולים ובנטיעות

בני משפחות החברלים

נעמה בנימין - בתו של אברום, חבר בקרן,
מדריכה שקבוצה ו'ז'.

הצטרפתי לפעילות בתור ילדה, אבא הביא אותי. אחרי הצבא חזרתי בתור מדריכה. * בטיול האחרון בקרית שמונה - חניכה שלי התחילה לבכות וסיפרה לי שהיא מתגעגעת לאביה. היא כלל לא הכירה אותי, ובזמן האחרון היא בוכה הרבה. * לדעתי חייבים לתת הודעה והכונה מקצועית יותר למדריכים, אנחנו נתקלים כבעיות קשות והיה רצוי שנדע כיצד לענות עליהן. צוות מדריכים קבוע שמדריך את אותה קבוצת ילדים עד לצבא ומלווה אותם לאורך שנים. זה טוב לילדים ולאמהות.

ניצן נדן - בנו של איציק, חבר בקרן,
מדריך בקיטנות.

אבא שלי פעיל כבר שנים רבות בקרן וכשהייתי בכתב י' לקח אותי כדי שאראה צניחה, הסתפחתי לקבוצה, ראיתי את דרך העבודה "ינדלקתי". כשחזרתי הביתה ביקשתי להצטרף ומאז אני מדריך. גם עכשיו בסדיר אני לוקח "דגילות" כדי להגיע לפעילות. * אני חושב שלנער בגילי היום בארץ זהו אתגר עצום. אתה מכיר אנשים דבים מאי היפה, אתה מכיר מקימות באי... אני קשור לילדים ושומר איתם על קשר. * זאת מכונה אדירה ואנחנו המלוים רק ברגלים קטנים בתוכה. אני מצפה מכל אחד שיעשה מה שמצפים ממנו וכך נצליח כגוף אחד.

בני משפחות החברים

גיל סירקין - בנו של נחמן, ממקימי הקרן.
סטודנט מחיפה. מדויך כתות ד'-ה'.

הגעתי עם אבא שהיה פעיל מאוד. הדרכת את הילדים הקטנים עד הצבא. וחזרתי לפעילות רק לאחר השחרור. אני זוכר שבתור נער - באתי לכיף. כמבוגר אני בא כי זה חשוב. את אשתי הכרתי בקבוצה. היא הגיעה בגלל אחותה שהיא אלמנה - הדרכתו יחד והיום אנחנו נשואים + 1.
* אני משמש כ'אח בוגר' ל-2 ילדות בחיפה.

גלית מינור - בתו של אמיר.

מדריכה בכיתה ח'.

כבר 10 שנים אני מדריכה. התחלתי בכיתה ט' יחד עם אבא. הפעילות של הצנחנים היא חלק אינטגרלי מהחיים של המשפחה. אבא הבין מהר שאם ברצונו לעסוק באינטנסיביות זה חייב לכלול את המשפחה. גם אמא מדריכה, גם אחותי, וכיום גם בעלי שהכרתי בצבא.
* בהתחלה באתי כי זה היה חשוב לאבא. לא הבנתי מה זה להיות יתום. כיום חשוב לי הקשר האישי עם כל אחד מהילדים. הם חברים שלי. כיום בתור אמא אני כבר לא יכולה בלי זה.

שעת רכוז בקייטנה

תמונות מספרות

בטיולים... במסיבות

ילדי הגופלים מספרים

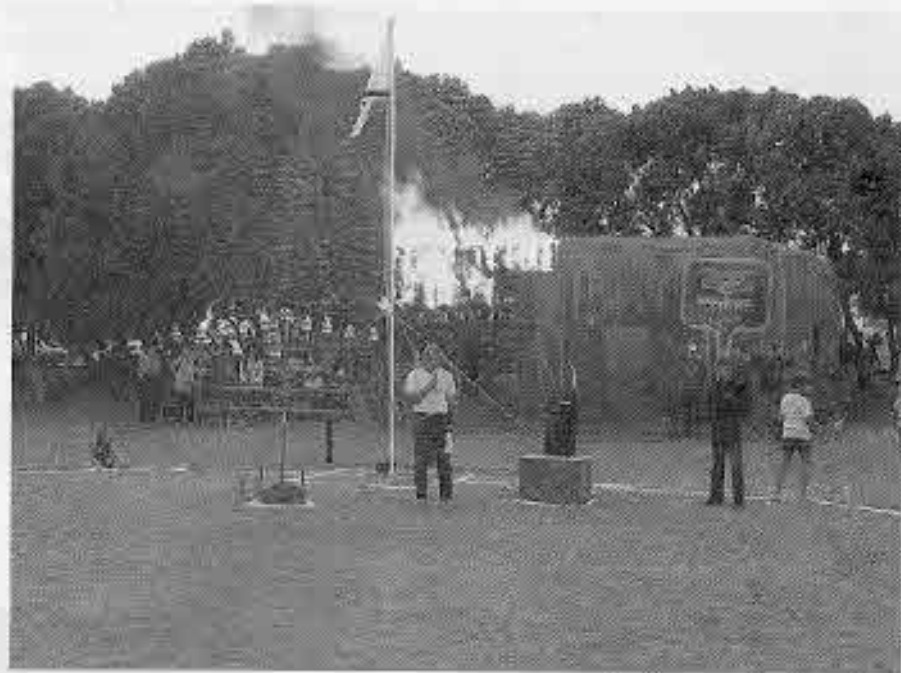
דיקי אביעז - בית גוברין, יתומה מגיל 8.
מדריכה כתות ו-ז'.

" לקראת סוף השרות חזרתי בתור
מדריכה ואני מלווה אותם עד היום. אני
רואה את אותן הבעיות אצל הילדים
בקבוצה. כשאני יושבת ומדברת איתם הם
מאוד פתוחים איתי הם יודעים שאני
עברתי אותם קשיים ויש לי מה להציע
להם
אני מרגישה קירבה ומחויבות לילדים,
ולכל פעילות הקרן מאחר ואני קבלתי
מהם כל מה שהעלתי על הדעת. סדר
העדיפויות האישי שלי - זה דבר ראשון,
הכל נעצר בפני הפעילות.

בהתחלה לפני שנים באתי בתור ילדה
והרגשתי כיף. היה נחמד להתפרק מכל מה
שלחץ בבית. בגיל הבגרות לאמא היה חבר
ואני ואחי לא היינו מוכנים לקבל דמות
גבר אחרת. אחי הגיב מאוד קשה על
היתמנות ועל הגבר החדש בבית. אז נכנסו
לתמונה חברים מהקרן שתמכו ועזרו
לאחי, אילולי עזרתם הוא יכול היה
להדרדר...

ובהופעות לילדים

באום דרש (אילת) ובניאס

ילדי הגופלים מספרים

* לי ניתומה שעברה את כל שלבי
היתמות יש כיום יתרון כמדריכה איני
צריכה לחשוב 10 פעמים כיצד לגשת
לילדים, מה לא להגיד. אני מתנהגת
בחופשיות ויודעת מה הילדים חושבים
ומרגישים.

אני באה כי אני רוצה - לא מתוך
התחייבות - אני נהנת להיות במסגרת
משפחתית מוכרת וברורה.

סיגל פטר - מתמרת. יתומת יוסי הכיפורים,
מדריכה בכיתות א'-ג'.

התחלתי לבוא בכתה ב', תמיד נהנתי, לא
הפסדתי שום פעילות במשך שנים וייתרתי
על טיולי תנועה כדי לצאת לטיולי
הצנחנים. כשעליתי ל"ב התחלתי להדריך.
מאחר ואנחנו קבוצת מדריכים גדולה - אני
מחפשת דוקא את אותם ילדים שנשארים
בצד, אני מדובבת אותם, מתקרבת אליהם,
הם מאוד נפתחים אלי כשהם יודעים שגם
אבא שלי מת במלחמה...

